

ב"ק נה:

#1 רא"ש ו:ב - תניא ד' דברים העושה אותן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. ואלו הן. פורץ גדר לפני בהמת חבירו. ומוקי לה בכותל רעוע. ופטור מדיני אדם אכותל ואבהמה, אכותל משום דעומד ליסתר ואבהמה משום דהוי גרמא בנזקין, וחייב בדין שמים אבהמה לפני שגרם לו הפסד בהמתו. אבל לא אכותל שעומד ליסתר א"נ אף אכותל חייב בדיני שמים לפי שהיה ראוי לעמוד יום או יומים עד שימצא פועלים וצרכי בנין.

#2 פלפולא חריפתא שם - ועכשיו צריך להוציא יותר ולשכרם ביותר

#3 שיטה מקובצת ב"ק נה: - אבל הרא"ה ז"ל כתב וז"ל אילימא בכותל בריא בדיני אדם נמי ליחייב על תשלומי הבהמה שחייב ודאי לשלם אותה כיון שנעבדה בשביל פריצת הכותל שפרץ הוא דמזיק גמור הוא אבל בכותל רעוע שהוא כל שעה ושעה עומד ליפול הילכך בדיני אדם אין בו כח לחייבו דדילמא לאו כלום עבד. ומיהו בבא לצאת ידי שמים חייב לשלם דדילמא לא הוה נפיל.

#4 רמב"ם הל' נזקי ממון ד:ב - הפורץ גדר לפני בהמת חבירו ויצאת והזיקה, אם היה גדר חזק ובריא חייב, ואם היה כותל רעוע פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, וכן הנותן סם המות לפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים.

#5 השגת הראב"ד שם - א"ל זה שאמר חייב לא ידענו מהו אם על הכותל אמר למה ליה למימר וילתה והזיקה ואם על הנזק אמר אינו כן אלא אם כן הכישה והדריכה לנזק.

#6 שו"ת הרמב"ם סימן תלב - (לחכמי לונגיל) שאלה: סגנון השאלה מתאים עם דברי הראב"ד בהשגתו לה' נזקי ממון פ"ד ה"ב, ועיי' במבוא בספר נזיקין פרק ד' הפורץ גדר לפני בהמת חבירו ויצאתה והזיקה אם היה גדר חזק ובריא חייב. ילמדנו רבינו אם על הכותל אמר למה ליה למימר יצאתה והזיקה. ואם על הנזק אמר הא אמרינן (בבא קמא נה:) בגמרא שאין הלסטים חייבין אלא אם כן הכישה והדריכה למקום הנזק יורינו מורנו

תשובה על הנזק אמרתי ולא על הכותל וכך על הנזק אמרו חכמים ולא על הכותל שאילו היו דברי רבי יהושע בן לוי על הכותל כמו שעלה על לב כל מי שראיתי פירוש, לא היה אומר הפורץ גדר לפני בהמת חבירו אלא הפורץ גדר חבירו מה ענין בהמה הכא ועוד שהביא התלמוד דברים אלו על משנה דהכונס צאן לדיר ועוד זה שהעמיד התלמוד דברי רבי יהושע שאמר הפורץ גדר לפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים בכותל רעוע, אם על הכותל אמר וכי פורץ גדר רעוע למה פטור בדיני אדם וכי יעלה על לב אדם בעולם שהשובר כלי שלם חייב והשובר כלי רעוע פטור אלא כך הדין השובר כלי שלם וחזק משלם דמי כלי שלם והשובר כלי רעוע אינו משלם [אלא] כלי רעוע. כך הסותר כותל חבירו אם אכותל בעלמא קאי משלם דמי הכותל שהפסיד בין שלם בין רעוע חייב בדיני אדם.

וא"ת כותל זה הרעוע עומד לסתירה הוא ומצוה קא עביד אמאי חייב בדיני שמים אלא ודאי כל המפרש כך נשתבש ואין הדברים אמורים אלא לענין הבהמה שיצאה מפרצה והזיקה אם היה הגדר חזק ובריא הפורץ חייב בנזקה בדיני אדם ואם היה הכותל רעוע שאינה משתמרת הפורץ פטור מדיני אדם על זה הנזק שהזיקה הבהמה וחייב בדיני שמים שהרי גרם לבעלים לשלם הואיל והכותל רעוע כמו שביארנו שאפילו חתרוה או פרצוה לסטים בעל הצאן חייב ואם לא פרץ אפשר היה שלא תצא ולא תזיק ומפני זה חייב בדיני שמים. וזה שהקשיתם על דבר זה מן הליסטים שפרצו מחיצת הדיר שאין חייבין בנזקה עד שיוציאוה אבל אם יצתה מעצמה פטורין ודאי קושיא היא זאת... וזהו פירוקה הפרש גדול יש בין ליסטים שפירצו הדיר ובין חבירו שפרץ לפני בהמתו שהליסטים כוונתם לגנוב הבהמה לפיכך כל זמן שלא הוציאוה מרשות בעלים לא נתחייבו בגניבה ולא נעשית ברשותם ובעת שיוציאוה נעשית ברשותם ונתחייב בנזקה אבל אם הניחוה שם הרי לא עשו הנזק שנתכוונו לו שהוא הגניבה ולפיכך פטורין אבל הפורץ גדר לפני בהמת חבירו אין כוונתו לגנוב ולא נתכוון אלא שתצא הבהמה ותזיק ויתחייבו הבעלים בנזקה ולפיכך הוא חייב באותו נזק כדין כל מזיק וזהו הפרש בין לסטים ובין פורץ בהמת חבירו והרי כל הדברים נכונין ויוצאין על עיקרי הדינין...

#7 מאירי ב"ק נו. - הכופף קמתו של חברו בפני הדליקה ומקרבה להדלקה והודלק בה האש ונשרפה אם עד שלא נכפפה לא היתה דלקה שולטת בה ברוח מצויה ועכשו שנכפפה שולטת בה ברוח מצויה חייב בדיני אדם ואם עד שלא נכפפה לא היתה שולטת בה אף ברוח שאינה מצויה ועכשו שולטת בה ברוח שאינה מצויה ומ"מ ברוח מצויה מיהא אינה שולטת בה ובאה רוח שאינה מצויה והאחיזה בו את האור פטור מדיני אדם שהרי רוח שאינה מצויה סייעתו ולא עוד אלא שזה כמקצת אונס ומ"מ חייב בדיני שמים.

זרק כלי מראש הגג כו' גראה
 דאס זרק אבן או חץ על
 הכלי וזא אחר וקדם ושברו דפשיטא
 דחייב ולא שייך כאן מנא תבירא
 תבר דאי אוליין נמי הכא בהר
 מעיקרא לא משכחת בלרורות ח"כ
 וכברא פשוטה היא לחלק בין זורק
 אבן לזורק כלי עלמו :

#8 תוס' ב"ק יז:

#9 חזון איש
 מיהו יש לעי בקירב קמתו של חברו בפני הדליקה ונלאו
 איהו הויא ממטי לוי אי הוי כזרק סך וזא אחר
 ושבר במקל, ואילו שרף זאש אחר ודאי חייב אבל הכא
 שהאש הראשון שרף י"ל דלאו מידי עבד. [עי' לעיל נ"ג ז'
 זד"ה תו' ד"ה שור ואלס]. (סי' ז' ס"ק י').

#10 תוס' רי"ד ב"ק נו. - אי לימא דמטיא לוי ברוח מצויה בדיני אדם נמי נחייב פי' ולא דמי האי לסוף חמה לבא. וסוף צינה לבא דאמר'י בסנהדרין דהוי גרמא דשמש וצינה לא קטל מיד כ"א באיחור גדול. ואע"ג דמטו יש להם הצינה אבל האור דקלי מיד כיון שסופו לבא אין לך מעשה גדול ממנו.

#11 שיטה מקובצת שם - (הרא"ה) - אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה בדיני אדם נמי ליחייב וכו'. מקשו בתוספות כיון דמחייבין בדמטיא ליה ברוח מצויה שמעינן מינה דכי מקרב הקמה אצל האש דינו כמקרב האש אצל הקמה וכיון דכן תמיהא מילתא הא דאמר במסכת סנהדרין כפתו בחמה ומת וכו' ואמאי לא הוי ככופף קמתו של חברו לפני הדליקה ומטיא ליה ברוח מצויה דמחייב. ותירצו דהתם שלא שנהו ממקומו אלא שכפתו באותו מקום עצמו שהיה עומד וכיון שכן לא קרבו כלל אצל הנזק אלא דהוה ליה מצמצם שלא הניחו לברוח ומצמצם לא מחייב אלא בשכבר הגיע כגון כפתו בחמה או בצינה שכבר היתה שם החמה או הצנה אבל בשעדיין לא הגיע הסוף כגון סוף חמה סוף צנה לבא בהא ודאי מצמצם פטור הילכך מי שהיה במקום שחמה וצנה לא סופן לבא ובא אחד ונטלו משם והביאו במקום שסוף חמה סוף צנה לבא וכפתו חייב.

...ונראה לי דהפרש איכא בין חיוב מיתה לחיוב נזיקין דנזיקין מחייב על גרמתו כיון דהוי גיריה ומיתה ליכא לחיובי על גרמתו אפילו היכא דהוי גיריה אלא במזיק בגופו או בכחו ואשו למאן דאמר משום חציו וחציו ממש כחו גמור חשבינן ליה אבל בעלמא לא...

סימן לג

דלת מכוננית שניזוקה מפתוחה רשלנית

שאלה

א. אדם נסע במכוניתו של חברו. כשעצרה המכונית פתח הנוסע את הדלת השמאלית של המכונית הפונה לכיוון הכביש ומכונית שנסעה אחריהם במסלול מקביל או בנתיב נגדי פגעה בחזוקה ברלת הנ"ל והזיקה לה. האם חייב הנוסע לשלם עבור הנזק שנגרם לדלת המכונית או שהנתג הפוגע ישלם זאת?

ב. מיה הדין במקרה דומה, כאשר מכונית עצרה במרחק גדול מהמדרכה, ונוסע פתח את דלת המכונית הימנית לכיוון המדרכה, אולם אופניו שנסע בין המדרכה למכונית פגע ברלת והזיקה. מי חייב לשלם עבור הדלת שניזוקה?

תשובה

א. במקרה הראשון, אם הנתג הפוגע לא היה יכול לעצור או להתרחק כדי למנוע את הנזק - חייב הנוסע לשלם לבעל הרכב את נזקו.¹
 אם בעל הרכב אמר לנוסע שהוא יכול לפתוח את הדלת בצד שמאל - פטור הנוסע מלשלם לבעל המכונית את נזקו. אך אם המטיע אמר לו

מקורות

1. כתבו החתים בב"ק נני. ד"ח אולימא וכו' שאין חילוק בין אם המזיק מקרב חפץ לעבר אש דולקת לבין אם הוא מקרב את האש לעבר החפץ כדי שהאש תשרפת. בשני המקרים חייב הששה כן לשלם בדיני אדם על הנזק שנגרם מדיון "אש" שהוא אחד מארבעה אבות נזיקין שחויבה המשנה הראשונה בב"ק.
 לפיכך בנידון השאלה הראשונה, כאשר הנוסע פתח את דלת המכונית למקום ששכח שעוברת שם מכוניות, והיו לגבי זה כרוח מצויה, ובעל המכונית הפוגעת לא היה יכול לעצור או לפנות לצד וכדומה, אם כן נחשב הרכב שהנוסע קירב את הדלת (שהיתה כבר

מקורות

ד. המזיק פטור מלחת לזיק מכונית חילופית או לשלם לו כדי שיוכל לשכור מכונית עד גמר תיקון המכונית שניזוקה, למרות שהניזוק יצטרך כעת לשכור מכונית חילופית לצורך עבודתו ויגרם לו נזק ממזני נוסף.²

לפיכך על המזיק לשלם זאת. אולם הטיפול הפיקוח על הגירידה ועל תיקון הרכב - חלים על הניזוק לעשותם משעה שנודע לו על התאונה, כמבואר שם בשו"ע.

הדין דאמור לעיל, שעל הניזוק מוטל הטורח להביא את המכונית למסך כדי לחקנה, והיא גם לדעת הסמ"ע שם (ס"ק ב) וגם לדעת החולקים עליו המובאים שם בפתחי תשובה וע"ש. מכיון שמתחילתם היא רק באופן שעי"י הנזק השתנה מקום החפץ הניזוק למקום אחר, כגון, שפתחת בורו של המזיק נמצאת כעת הבהמה בתוך הבור ולא על שפתו כמו שהיתה לפני הנזק, ולכן במקרה הזה נחלקו הפוסקים דאם המזיק חייב לדעלות את נבלת הבהמה מתוך הבור לשפת הבור, כלומר, למקום שבו היחה עומדת הבהמה לפני הנזק או שהניזוק יטרח להעלותה מהבור המזיק ישלם לו את היצאוותי. משא"כ בנידון דידן שהמכונית נשארה באותו מקום שהיתה בו לפני התאונה, או מכיון שגם לאחר התאונה המכונית נשארה בעלולת הניזק בלבד, לכן במקרה הזה לכליל עלמא גם הטורח להביא את הגורר מוטל על הניזוק ולא על המזיק וע"ש.

2. על פי דין תורה, העובדה שהניזוק יצטרך כעת לשכור מכונית אחרת עד גמר התיקון נחשבת "גורמה", שהמזיק פטור על כך בדיני אדם וחייב בדיני שמים.

כסיוע נוסף, במקרה זה אפילו אם בשעת התאונה החזיק הנוסע בדלת - פטור הנוסע בדיני אדם על נזקי המכונית הפוגעת, וחייב על כך בדיני שמים.³

ג. החיוב של הנוסע כלפי בעל המכונית הפוגעת קיים, גם אם בעל המכונית אמר לנוסע שהיא יכול לפתוח את הדלת, והנוסע על סמך זה

מקורות

3. אם בשעת הפגיעה בדלת החזיק הנוסע את הדלת וללא החזקתו בשעת התאונה הדלת הייתה נסגרת מעצמה והתאונה הייתה נמנעת - חייב הנוסע גם בדיני אדם על נזקי המכונית הפוגעת ודינו כאדם המזיק.

הראיה לכך, מהמשהב ב"ק (לא): שמוכר שם שאם אדם שגנא קורה ברשות הרבים נעמד לפתע, ואדם שגנא חבית והלך אחריזי נחל בו וכתוצאה מכך נשברה החבית ע"י הקורה - חייב בעל הקורה בנזקי החבית. הקשה שם בממ"ז (רף טו: ברפי הרי"ף) למה לא יפטור בעל הקורה מדין "בור" שפטור על הכלים. ותירץ (בחספת ביאור) שבנידון דין ארובה מעשה אדם שסמזיק את התקלה שהיא הקורה נגרם הנזק, איך נחשבת הקורה כיד ארובה של המזיק, כי רק מחמת כוחו בשעת הנזק היא נשארת לעמוד במקום שהזיקה, לפיכך חיי כריזו של אדם המזיק שהזיק, וחייב המזיק מדין אדם המזיק אע"פ שצורת הנזק היא דומה לבור. ורק אם המזיק היה אנוס בעמידה הזאת - הוא אינו נחשב אדם המזיק וע"ש.

לאור זאת הוא הדין בנידון דין, החזקת הדלת היא כמו החזקת הקורה ברשות הרבים, ולפיכך אם לולא החזקת הנוסע הייתה הדלת נסגרת מעצמה - חייב הנוסע לשלם על נזקי המכונית הפוגעת שנגרמו מחמתו מדין אדם המזיק. אולם אם לאחר שהנוסע פתח את הדלת היא עומדת כעת פתוחה גם ללא מעשיו, ורק לאחר מכן פגעה בה המכונית שניזוקה, במקרה זה דין הדלת הפתוחה כדין בור שפטור העשיה אותו על הכלים שניזוקו מחמתו (כמו בנידון דין) בדיני אדם מחמת גזרת הכתוב, אבל בדיני שמים יחייב לשלם מדין "גרמא", מכיון שפשע בעשיית הבור, ועיין בספר ברכת שמואל ב"ק (סי' ב ס"ק ב) חו"א ב"ק (סי' ב ס"ק ז) וספר קובץ שיעורים ב"ב (סי' ע"ד).

פטור זה קיים אפילו אם בזמן שפגיעה המכונית בדלת החזיק הנוסע את הדלת פתוחה, אולם מכיון שהדלת ה"ל" לאחר שנופתחה הייתה ממשוכה לדיחיה פתוחה מחמת עצמה, אי"כ כעת החזקת הדלת ע"י הנוסע אינה מסיפה שום דבר בתקלה שנגעשתה כבר שהינה נגזר "בור", ולפיכך גם באופן זה פטור הנוסע בדיני אדם יחייב רק בדיני שמים.

שהיבזקן תחילה היטב לפני שפתח את הדלת בצד הזה או שלא אמר לו כלום, והנוסע לא התבונן - חייב הנוסע בנזקי הדלת.²

ב. אם מחמת התאונה ניזוקה גם המכונית הפוגעת, והיה הדין כך: אם בשעת התאונה החזיק הנוסע את דלת המכונית פתוחה, ולולא אחיזתו בדלת הייתה הדלת נסגרת מאליה - חייב הנוסע לשלם לפוגע על הנזק שנגרם לו מחמתו.

אבל אם לאחר שהנוסע פתח את הדלת היא נשארה פתוחה ללא צורך

מקורות

בשעת הנזק במקום הנזק, לעבר האש [שהיא המכונית הפוגעת], לפיכך חייב הנוסע מדין אש על נזקי הדלת.

כמו כן, יש לחייב את הנוסע מדין פשיעה של אדם המזיק. כי ע"י מעשיו הוא לקח את הדלת שהייתה עד עכשיו במקום משומר מנזק [כלומר, כשהייתה סגורה] והוציאה בדין למקום שאינו משומר, כלומר, לעבר כביש טואן עם מכוניות חולפות העלולות להזיק לה, ומכאן בנתיבות (סי' רצ"א ס"ק ז, י"ד) ובקעות (סי' שי"ט ס"ק א) שהענישה כן חייב לשלם מדין אדם המזיק, וע"ש.

2. אמנם אם אמר בעל המכונית לנוסע שהוא יכול לפתוח את הדלת, מכיון שידע שמחמת דיבורי הנוסע עלול לסמוך עליו ולא להסתכל לצדדים אם מגיעה מכונית בנתיב הסמוך, לפיכך בעל המכונית הפסיד לעצמו בזה שלא נזהר מספיק על ממונו והרשה לנוסע לפתוח את הדלת למקום שהיא עלולה להזיק בו.

לעומת זאת, אם למרות שהרשה לו בעל המכונית לפתוח את הדלת בצד שמאל, אבל הוא הודיר את הנוסע שיתבונן היטב לפני שפתח את הדלת, והנוסע לא עשה כן ומחמת רשלנותו נגרמה התאונה, במקרה זה, אע"פ שבראי גם בעל המכונית פשע בכך שהרשה לנוסע לפתוח את הדלת במקום ובאופן שהיני מסוכן לחיי הנוסע ולחיי בעלי המכונית שיפגעו וכו', אולם ביחס להכיעת נזקי הממון שנגרמו לו - רשאי בעל המכונית לחבות זאת מהנוסע, כי הנזק קרה מחמת פשיעת הנוסע שלא פעל לפי הוראות בעל המכונית ופתח את הדלת מבלי להסתכל, ודינו כאדם המזיק כמוכר לעיל בהערה 1.

ח. במקרה השני כשפגע האופנתע - חייב בעל האופנתע לשלם את הניק שגורם. למרות שכשראה שדלת המכונית נפתחה, לא היה יכול לעצור כדי למנוע את התאונה. לפיכך אם מחמת התאונה נזוק גם האופנתע - פטור הנוסע מלשלם לו גם בדיני שמים את נזוקו.⁶

מקורות

מחציתו ללא טירחא, וככל זאת הוא העריף לשבור את כרזי של המכניס כדי שיוכל לצאת מחציתו דרך המקום שהונחו שם - חייב בעל החצר לשלם לבעל הכרזים על הניק שגורם לו. למרות שמכניס הכרזים עשה שלא כראוי: לפי"ז הוא הריץ בנידון דגן, אם המזיק יכול היה למנוע את הניק - הוא יצטרך לשלם על מה שהזיק למרות שהנטע עשה שלא כראוי. שונה דינו של בעל האופנתע שבשאלה השניה מבעל המכונית הפוגעת ששאלה הראשונה. כי בשאלה הראשונה בעל המכונית הפוגעת נטע במקום שהיה מותר לו לנטוע. בתנאי הנגד או במסלול מקביל למכונית הראשונה, כך שהנטע הוא האדם הכלערי בזה שפתח לפתע את הדלת לפני הרכב שנטע לצידו כראוי. מה שאין כן לגבי האופנתע, שם גם בעל האופנתע פשע בכך שעקף את המכונית מצד ימין. כי על פי חוקי התנועה מותר לעקוף רק מצד שמאל. לפיכך מלבד פשיעתו של בעל המכונית שלא עצר את מכוניתו בסמוך למדרכה, ושל הנוסע שפתח את הדלת מבלי להתכוון תחילה אולי נוסעים שם אופנתע או אופניים או עובר במקום הזה רגל וכדומה, גם בעל האופנתע פשע בזה שעקף מכונית מצד ימין. נמצא שבנידון דגן, בעל המכונית, הנוסע ובעל האופנתע כולם פשעו בהתנהגותם.

ואפילו אם בעל המכונית עצר בפתאומיות את מכוניתו, ולכן נאלץ בעל האופנתע לפנות ימינה, בכל זאת פשע בעל האופנתע בזה שלא שמר מרחק מספיק בעת נסיעתו כפי המתחייב מחוקי התנועה (ועיין ג"כ בחשו"י הרא"ש כלל קא סי' ה' שחייב מזיק בנידון דומה בגלל שלא שמר מרחק). שאילו היה נושא כך - היה מספיק לעצור את אופנתע במוק או לעקוף בצד שמאל כראוי.

לפיכך, בנידון דגן דינים של השותפים בנק הוא כרזים של שני אנשים שראו ברשות הרבים ואחד מהם פגע חוץ כדי ריצתו - בשני, שמבואר בשו"ע ח"מ (סי' ששע סעיף ז) ובטור שם בשם הרמ"ה שהפגע צריך לשלם לניזק את נזיקו למרות שלא התכוון להזיק, כי אדם מונע לעולם, ואפילו אם הזיק בשוגג כמבואר בב"ק (כו.), ולעומת זאת אם הוא הזיק ממילא ע"י מעשה הזולת - פטור המזיק מלשלם לו כמבואר שם ברש"י ובתוס' וע"ש בשו"ע ובביאור הגר"א וקצתו כי המזיק יוכל לומר קים לי.

לא התכוון על הנעשה בכביש ופתח את הדלת בחוסר זהירות לפני המכונית שהלפה לידו.⁴

ד. אם בעל המכונית הפוגעת היה יכול לעצור את רכבו או לעבור מבעד מועד לנתיב אחר כדי שלא תקרה התאונה, ולא עשה כן - חייב הפוגע לשלם לבעל המכונית שנפגעה עברו הניק שעשה לו, למרות שהנטע לא התנהג כשורה, וכמו כן אם נזוקה המכונית הפוגעת - פטור הנוסע מלשלם לו את הניק.⁵

מקורות

4. מכיון שאח המעשה שגורם לניק עשה הנוסע ולא בעל המכונית שהסיעו, לפיכך עליו יהיה מוטל להתכוון היטב לפני שפתח את הדלת שלא יגרום ע"י מעשיו נזק, ואפילו אם המסיע מצווח לו לפתוח את הדלת - לא שייכת כאן שליחות ללכת ולהזיק או לגרום נזק לשני, כי אין שליח לדבר עבירה.

אמנם היה מקום לטעון שלמרות שהנוסע חייב לשלם לניזק כי הוא הזיק אותו, אך הוא יוכל לחזור ולתבע את המסיע שיישלם לו את הפסדו מדינא דגרמי כי על פי דיבורו הוא פתח את הדלת מבלי להתכוון, וכמו שמצינו במראה דינר לשולחני ונתן סחורה על פיו וכי שהשולחני חייב לשלם לשואל את הפסדו כיון שהוא גורם לעצמו את הניק על פי דיבורו של השולחני, כמבואר בב"ק (צט"ו) ובשו"ע ח"מ (סי' שוש סעיף ז) ובש"ך שם (סי' יב).

אבל זה אינו, כי מבואר שם שחייבו של השולחני הוא רק אם המתחייג אמר לו יחיי דעלך קא סמיכנא, או בצורה אחרת שבהר"ו לו שהוא יפעל על פי דיבורו של השולחני. משא"כ בנידון דגן יכול המסיע לטעון: הייתי בטוח שלא תסמוך על דיבורי בלבד אלא תתבונן בעצמך לפני שתפתח את הדלת, ולפיכך לא השתעבדתי לשלם לך את הניק כי היית יכול למנוע אותו.

אמנם אם הדין מציאות שהנוסע אינו יכול להתכוון לפני פתיחת הדלת (כגון ברכב מסחרי הדלת אחורית אטומה וכדו'), המסיע יאמר לו שהוא יכול לפתוח את הדלת ללא חשש, במקרה זה הנוסע יצטרך לשלם לנהג הפוגע כי הוא הזיק אותו, בכפוף למה שנתבאר לעיל בתשובה, אך הוא יוכל לתבע מהמסיע אותו שישלם לו את הפסדו כיון שסמוך עליו הפסיד על פי דיבורו.

5. מבואר בגמ' בב"ק (כתח' ובתוס' שם (ד"ה) משבר ויצא וכו'), לגבי אדם שמילא את חציתו של חבירו בכרזים מבלי רשותו, שאם למרות זאת בעל החצר יכול לצאת